

NÂNG CAO HIỆU QUẢ PHÒNG, CHỐNG TỘI PHẠM SẢN XUẤT, BUÔN BÁN HÀNG GIẢ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VINH PHÚC THEO CHỨC NĂNG CỦA LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT KINH TẾ

TRẦN VĂN NAM* - PHÍ VĂN TUẤN**

Hoạt động của tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc thời gian qua diễn biến rất phức tạp. Nhiều mặt hàng giả xuất hiện gây ảnh hưởng đến sức khỏe người tiêu dùng và thiệt hại cho các cơ sở sản xuất chính hãng. Bài viết tập trung phân tích thủ đoạn hoạt động, nguyên nhân của tội phạm, từ đó đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả phòng ngừa đối với tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả của lực lượng Cảnh sát kinh tế - Công an tỉnh Vĩnh Phúc trong thời gian tới.

Từ khóa: Hàng giả, phòng ngừa, sản xuất, buôn bán, Cảnh sát kinh tế.

Ngày nhận bài: 01/11/2021; Biên tập xong: 10/11/2021; Duyệt đăng: 10/11/2021

Recently, the activities of manufacturing and trading of counterfeit goods in Vinh Phuc province have been complicated. Various counterfeit goods appear that affect consumers' health and damage to other manufacturings. The article analyzes the operandi and causes of crimes, thereby proposes solutions to improve the effectiveness of prevention against that crime of the Economic Police force - Vinh Phuc Provincial Police in the future.

Keywords: Counterfeit goods, prevention, manufacturing, trading, the Economic Police.

Những năm qua, tình hình tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc diễn ra hết sức phức tạp, hàng giả xuất hiện hầu hết từ khu vực nông thôn, vùng sâu, vùng xa đến trung tâm thành phố, thị xã với sự đa dạng, phong phú về kiểu dáng, mẫu mã. Bên cạnh những mặt hàng giả được thâm lậu từ nước ngoài, hàng giả còn được các cơ sở nhỏ lẻ trên địa bàn trực tiếp sản xuất, buôn bán, chủ yếu là các mặt hàng tiêu dùng thiết yếu như bột giặt, nước mắm, mì chính, bánh kẹo... Trong đó, có nhiều mặt hàng giả gây nguy hại trực tiếp đến sức khỏe, tính mạng của người tiêu dùng. Trước những hậu quả, tác hại của hàng giả, thời gian qua, các lực lượng chức năng đã triển khai đồng bộ nhiều biện pháp nhằm

phòng ngừa, phát hiện, xử lý các hành vi sản xuất, buôn bán hàng giả. Theo số liệu thống kê của Phòng Cảnh sát kinh tế (CSKT) - Công an tỉnh Vĩnh Phúc, chỉ tính riêng năm 2020 và 06 tháng năm 2021, các lực lượng chức năng trên địa bàn đã phát hiện, xử lý hơn 500 vụ việc về hàng giả, trong đó lực lượng CSKT đã khởi tố 25 vụ với 32 đối tượng liên quan đến hành vi sản xuất, buôn bán hàng giả. Qua phân tích các vụ việc được phát hiện, điều tra, xử lý cho thấy các đối tượng sản xuất, buôn bán hàng giả thường sử dụng một số phương thức, thủ đoạn chủ yếu sau đây:

Trước khi tiến hành sản xuất hàng giả, các đối tượng thường có quá trình

* Thạc sĩ, Học viện Cảnh sát nhân dân

** PC03 – Công an tỉnh Vĩnh Phúc

khảo sát, nghiên cứu tìm hiểu thị trường, tìm hiểu sở thích, thị hiếu của người tiêu dùng để xác định mặt hàng làm giả và địa bàn tiêu thụ. Không những thế, đối tượng cũng tìm hiểu những sơ hở, hạn chế trong công tác quản lý, kiểm tra, kiểm soát thị trường của các cơ quan chức năng để lợi dụng hoạt động. Về nguồn nguyên liệu sản xuất hàng giả, các đối tượng thường đặt mua trôi nổi ở thị trường tự do hoặc do chính các đối tượng tự pha chế, in ấn tạo ra. Khi đã chuẩn bị xong công cụ, máy móc, nguyên vật liệu, bao bì, nhãn mác..., các đối tượng tiến hành công đoạn sản xuất hàng giả.

- *Thủ đoạn sản xuất hàng giả*

+ Dùng các loại nguyên nhiên liệu, chất liệu không đúng với bản chất công dụng của sản phẩm để sản xuất hàng giả;

+ Pha trộn, đưa thêm tạp chất, chất phụ gia, thay thế thành phần nguyên liệu, thiết bị rẻ tiền vào thành phần, cấu tạo của các sản phẩm hàng thật làm thay đổi chất lượng sản phẩm;

+ Dùng các nhãn hàng hóa thật dán lên những sản phẩm hàng giả, những sản phẩm chất lượng không đảm bảo. Nhiều trường hợp trong quá trình sản xuất, đối tượng đã làm hai lớp bao bì, lớp bên ngoài vẫn ghi đúng tên cơ sở sản xuất của mình, nhưng lớp trong lại ghi tên một cơ sở sản xuất có uy tín, khi bán hàng các đối tượng xé bỏ lớp vỏ ngoài nhằm lừa dối người tiêu dùng.

- *Thủ đoạn buôn bán hàng giả*

Bằng nhiều thủ đoạn khác nhau, các đối tượng có thể tiêu thụ hàng giả ra ngoài thị trường như: Bán hàng qua các trang mạng xã hội; sử dụng dịch vụ chuyển phát nhanh; sử dụng hoá đơn chứng từ thu mua hàng hóa của cư dân

biên giới; ngụy trang việc vận chuyển, mua bán hàng giả dưới danh nghĩa của các hoạt động kinh doanh bình thường nhằm tránh sự nghi ngờ, phát hiện của các cơ quan chức năng và quần chúng nhân dân. Nhiều đối tượng sử dụng chính cửa hàng, ki ốt của mình hoặc lợi dụng việc làm đại lý bán hàng hoặc với tư cách là nhân viên bán hàng cho các doanh nghiệp để đưa hàng giả vào trà trộn với hàng thật nhằm lừa dối người tiêu dùng (tập trung chủ yếu ở chợ Tam Hồng, chợ Minh Tân huyện Yên Lạc và Thổ Tang, huyện Vĩnh Tường). Bên cạnh đó, trong quá trình vận chuyển, các đối tượng thường chia nhỏ hàng giả vận chuyển nhiều lần hoặc để lẫn hàng giả với hàng thật cùng loại để vận chuyển nhằm đối phó với các lực lượng chức năng cũng như trốn tránh trách nhiệm khi bị bắt giữ. Về địa bàn tiêu thụ, các đối tượng buôn bán hàng giả thường lựa chọn những địa điểm buôn bán cách xa nơi sản xuất hàng giả nhằm che giấu tung tích nguồn hàng khi bị phát hiện, hoặc đối tượng lựa chọn địa bàn tiêu thụ là những nơi mà trình độ nhận thức của người tiêu dùng còn hạn chế hay những nơi, khu vực vùng sâu, vùng xa để tiêu thụ hàng giả.

Qua thực trạng nói trên, có thể thấy tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc hiện nay đang diễn ra hết sức phức tạp, ngày càng gây hậu quả, thiệt hại nghiêm trọng cho người tiêu dùng và doanh nghiệp chính hãng. Tình trạng đó xuất phát từ những nguyên nhân sau đây:

- *Nguyên nhân xuất phát từ lợi nhuận của hàng giả*: Hoạt động sản xuất, buôn bán hàng giả đã mang lại cho các đối tượng những khoản lợi nhuận rất lớn.

Chính vì thế, nhiều đối tượng bất chấp các quy định của pháp luật để “dấn thân” vào con đường sản xuất, buôn bán hàng giả, trong khi các chế tài của pháp luật còn lỏng lẻo, nhiều kẽ hở, chưa đủ tính răn đe trong xử lý các hành vi sản xuất, buôn bán hàng giả. Mặt khác, thực tế đời sống của đa số dân cư trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc còn gặp nhiều khó khăn, sự phân hóa giàu nghèo lớn, trình độ dân trí còn thấp, nhiều người dân thiếu việc làm hoặc việc làm không ổn định, thu nhập thấp. Vì háms lợi hoặc mưu sinh, nhiều người đã tham gia vào các hoạt động sản xuất, buôn bán hàng giả.

- *Nguyên nhân thuộc về người tiêu dùng:* Thực tế công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc cho thấy, đa số người tiêu dùng thường mua hàng theo thói quen, cảm tính, không phân biệt được rõ ràng hàng thật, hàng giả, có thể chỉ nhận biết qua một số dấu hiệu bề ngoài như nhãn mác, bao bì, kiểu dáng.... Đặc biệt, ở một số vùng nông thôn, người tiêu dùng có thói quen thích mua hàng với giá rẻ, miễn là cùng loại, cùng mẫu mã, ít quan tâm tới chất lượng. Bên cạnh đó, một bộ phận người tiêu dùng thường có tâm lý an phận, coi việc mua phải hàng giả chỉ là một việc không may, vẫn chấp nhận sử dụng hàng giả mà không có sự tố giác, cung cấp thông tin cho lực lượng chức năng để đấu tranh, xử lý.

- *Nguyên nhân xuất phát từ các cơ sở sản xuất, kinh doanh:* Các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất, buôn bán hàng hoá chính hăng hoạt động trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc chưa chú trọng đến khâu đăng kí và bảo hộ sản phẩm, các quy trình sản xuất còn đơn giản, chưa có sự đầu tư vào công nghệ đổi mới dây chuyền sản xuất,

dẫn đến sản phẩm sản xuất ra dễ bị các đối tượng làm giả. Bên cạnh đó, hầu hết các cơ sở sản xuất, hộ kinh doanh ở đây đều có mối liên hệ, móc nối với nhau tham gia vào hoạt động sản xuất, buôn bán hàng giả với nhiều phương thức, thủ đoạn tinh vi. Nhiều cơ sở sau khi bị phát hiện, xử lý về hành vi sản xuất, buôn bán hàng giả vẫn tiếp tục hoạt động gây ra nhiều khó khăn cho chính quyền, địa phương và lực lượng chức năng trong công tác đấu tranh.

- *Nguyên nhân từ phía cơ quan chức năng có liên quan đến công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả:* Có thể thấy, thời gian qua các cấp chính quyền, cơ quan chức năng có thẩm quyền trên địa bàn tỉnh vẫn chưa quan tâm, quyết liệt trong chỉ đạo công tác đấu tranh chống tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả, nhất là đối với các tụ điểm hoạt động phức tạp về hàng giả ở huyện Vĩnh Tường và huyện Yên Lạc. Quan hệ phối hợp giữa các lực lượng chức năng như CSKT, Hải quan, Quản lý thị trường còn mang tính hình thức, chưa thực sự mang lại hiệu quả trong quá trình triển khai thực hiện. Đặc biệt, việc kiểm tra, kiểm soát của các cơ quan chức năng như lực lượng Quản lý thị trường, Hải quan, Thanh tra chuyên ngành, CSKT chưa được thống nhất, thường xuyên, tích cực, tạo nhiều kẽ hở cho các hoạt động kinh doanh trái phép, tạo ra nhiều sơ hở cho đối tượng sản xuất, buôn bán hàng giả dễ dàng hoạt động.

Qua phân tích những nguyên nhân, hạn chế nói trên, có thể thấy, tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc đang liên tục diễn biến phức tạp. Vì thế, để tiến hành hoạt động phòng, chống đối với loại tội phạm này

có hiệu quả, thời gian tới, lực lượng CSKT cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, tham mưu cho các cơ quan có thẩm quyền tiếp tục tăng cường hoạt động kiểm tra, kiểm soát thị trường theo hướng có trọng tâm, trọng điểm. Trong đó, tập trung kiểm tra các đối tượng là tổ chức, cá nhân hoạt động sản xuất, kinh doanh thương mại truyền thống và các cơ sở hoạt động kinh doanh trong lĩnh vực thương mại điện tử.

Hai là, phối hợp làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cơ sở sản xuất, kinh doanh, quần chúng nhân dân trong công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả. Tập trung tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho người tiêu dùng, cung cấp các dấu hiệu, cách thức để nhận biết, phân biệt hàng thật - hàng giả, cách thức sử dụng một số ứng dụng truy xuất nguồn gốc hàng hoá qua các hình thức hội thảo, tổ chức gian hàng giới thiệu hàng thật - hàng giả tại các Hội chợ do chính quyền địa phương tổ chức nhằm kịp thời thông tin cho lực lượng chức năng khi phát hiện hàng hoá có dấu hiệu làm giả.

Ba là, lực lượng CSKT cần chủ động xây dựng mối quan hệ phối hợp với lực lượng chức năng có liên quan trong trao đổi thông tin về tình hình tội phạm sản xuất, buôn bán hàng giả. Xây dựng quy chế phối hợp với các sàn giao dịch thương mại điện tử, ban quản lý chợ, siêu thị, trung tâm thương mại... trên địa bàn tỉnh trong công tác đấu tranh chống hàng giả. Phối hợp với chính quyền cơ sở tổ chức cho các cơ sở sản xuất, kinh doanh ký cam kết không sản xuất, kinh doanh hàng giả, hàng không rõ nguồn

gốc xuất xứ... ở các địa bàn trọng điểm về hàng giả. Bên cạnh đó, cần phối hợp có hiệu quả với các doanh nghiệp trong tư vấn, giúp doanh nghiệp thực hiện các giải pháp, ứng dụng khoa học công nghệ trong sản xuất hàng hoá, tránh để đối tượng dễ dàng làm giả, đồng thời cung cấp mẫu hàng hoá phục vụ công tác giám định làm căn cứ điều tra, xử lý các hành vi sản xuất, buôn bán hàng giả.

Bốn là, nâng cao hiệu quả áp dụng các biện pháp nghiệp vụ của lực lượng CSKT trong công tác nắm tình hình, cần chủ động tiến hành thu thập thường xuyên và cập nhật kịp thời thông tin, tài liệu về các cơ sở sản xuất, kinh doanh, hộ gia đình sản xuất, kinh doanh trên địa bàn trọng điểm về hàng giả để xây dựng kế hoạch đấu tranh phù hợp.

Năm là, có sự đầu tư thỏa đáng các điều kiện về kinh phí, phương tiện kỹ thuật phục vụ cho công tác phòng, chống hàng giả. Trong quá trình sản xuất hàng giả, đối tượng đã sử dụng khoa học, công nghệ, do đó hàng giả được sản xuất ra có kiểu dáng, mẫu mã, hình thức rất giống với hàng thật. Vì thế, cần có các phương tiện, kỹ thuật giúp cho lực lượng chức năng có thể kiểm tra nhanh để nhận biết hàng thật - hàng giả phục vụ cho công tác đấu tranh, xử lý kịp thời hành vi phạm của đối tượng./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Giáo trình “Phòng, chống các tội phạm kinh tế cụ thể, tập 1”, Học viện Cảnh sát nhân dân;
2. Báo cáo tổng kết công tác của Phòng Cảnh sát kinh tế, Công an tỉnh Vĩnh Phúc từ năm 2015 – 2020.